

Ener+

دولت جدید و جهت گیری های حوزه انرژی

عنوان می شود برنامه چهارم توسعه دستخوش تغییرات خواهد شد؟ بخش انرژی این برنامه چه تغییراتی خواهد داشت؟

قطعاً اصلاحاتی در برنامه چهارم صورت می گیرد برای اینکه نگرش حاکم بر برنامه چهارم نگرشی عدالت خواهانه و مبتنی بر حداکثر استفاده از منابع داخل کشور نبوده است و لذا در مواردی که مغایرت با این دو اصل مشاهده شود اصلاحات اعمال می گردد. به طور مشخص در بحث جذب سرمایه گذاری خارجی هدف آن است که از توان داخلی به لحاظ مهندسی، طراحی و اجرا بیشتر استفاده صورت گیرد و در جایی که کسری مشاهده می شود از منابع سایر کشورهای دنیا استفاده کنیم. پس در دولت آینده قطعاً از توان داخلی کشور بیشتر استفاده خواهد شد و انتقادی که به دولت هشتم وجود دارد این است که بدون داشتن درک درستی از توان داخلی کشور در زمینه هایی که در داخل کشور تخصص وجود دارد قراردادهای پرهزینه ای با طرف های خارجی امضاء شده است.

همان طور که می دانید بیشترین حجم قراردادها در سال های اخیر مربوط به توسعه حوزه های گازی کشور به ویژه پارس جنوبی بوده است در این بخش چه تحولاتی را مدنظر دارید؟

محور اصلی تحولات این بخش آن است که ما نخست انرژی مورد نیاز کشور را تأمین کنیم بعد اگر مازاد وجود داشت به دنبال صادرات باشیم. متأسفانه در طول سال های اخیر در برآورد تراز گاز یعنی میزان تولید و مصرف برآوردهای درستی صورت نگرفته است. طبق محاسبات کمیسیون انرژی اصلاً مازاد گازی وجود ندارد که بتوانیم بحث صادرات را دنبال کنیم. در صنعت برق نیز طبق برنامه باید برای ۲۰ سال آینده ۱۰۰/۰۰۰ مگاوات برق تولید کنیم که از این میزان ۲۰ درصد از طریق انرژی هسته ای و بقیه از انرژی گاز باید تأمین گردد.

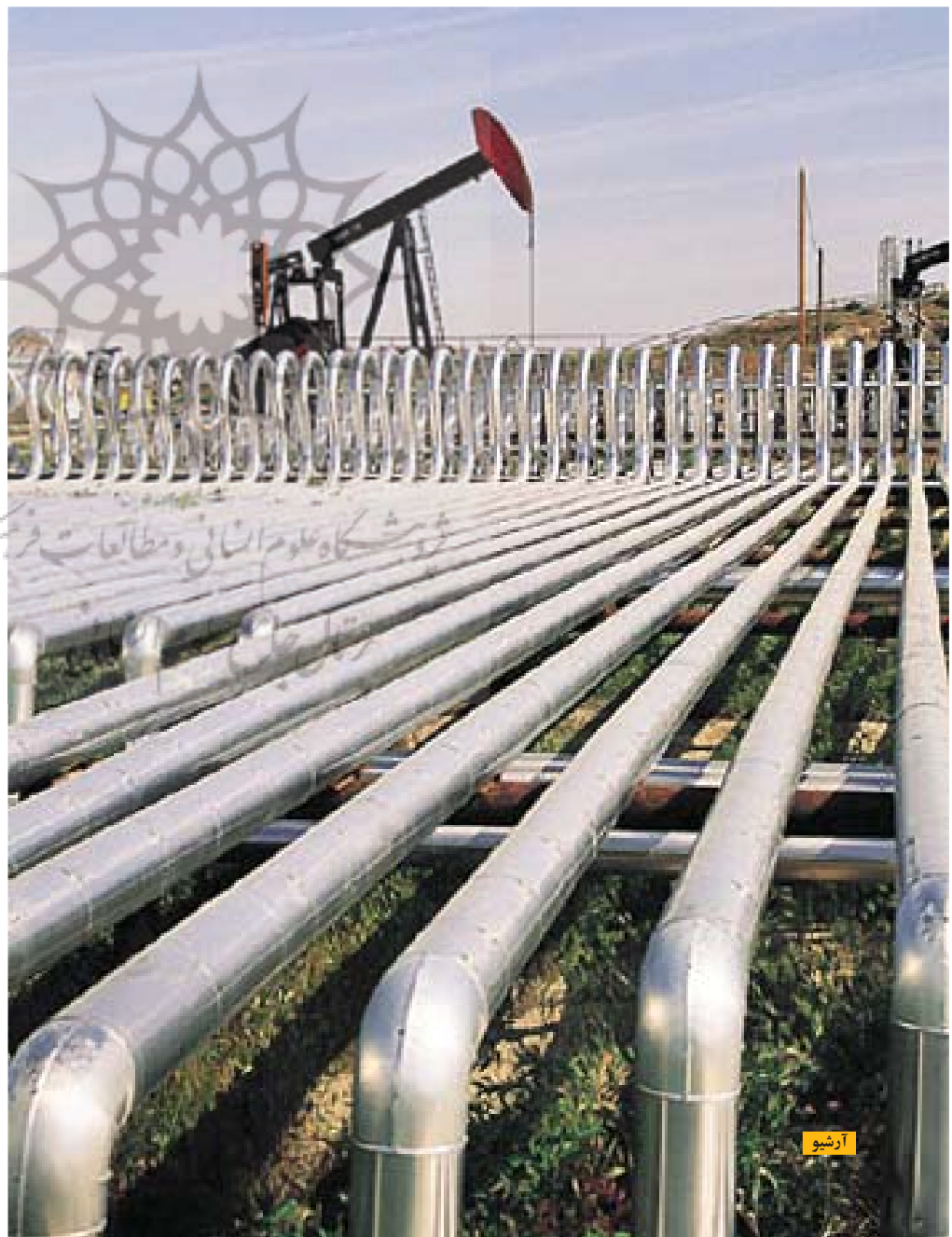
پس دو برابر مصرف فعلی به گاز نیاز داریم تا بتوانیم برق مورد نیاز کشور را تأمین کنیم در بحث تزریق گاز به میادین نفتی در طول ۳۰ سال گذشته فقط به ۹ میدان آن هم به صورت ناکافی گاز تزریق صورت گرفته است در حالی که الان ۳۰ میدان کشور می توانند تزریق گاز بیشتری را تجربه کنند. طبق محاسبات کمیسیون انرژی مجلس حداقل ۵۶۰ میلیون متر مکعب گاز به طور روزانه باید به میادین نفتی تزریق گردد. آمار وزارت نفت رقم ۳۵۰ میلیون متر مکعب را بیان می کند که در هر دو بخش کمبود مشاهده می شود.

در تولید مواد پتروشیمی نیز سهم کشور از ۰/۵ درصد باید به ۵ درصد افزایش یابد و لذا گاز بیشتری مورد نیاز است.

در خصوص توسعه صنایع انرژی بر مثل فولاد- شیشه، آلومینیوم و مس و ... نیز نیاز به گاز بیش از پیش خواهد شد و لذا اولویت صادرات گاز به مرحله چهارم انتقال می یابد.

در حال حاضر نیز چنین سیاستی اعمال می گردد یعنی همین اولویت ها رعایت می شده است. طبق برنامه های انتشار یافته در کتاب نفت و توسعه صادرات گاز در جایگاه آخر و بعد از تأمین نیاز مصرفی، داخلی

چرخش در سیاستهای وزارت نفت حداقل از ۵ ماه پیش؛ همزمان با برگزاری دهمین نمایشگاه بین المللی نفت و گاز و پتروشیمی آشکار بود. اما کسی نشانه های آن - گفتگوی آقای کمال دانشیار، نماینده مردم ماهشهر با صاحب رسانه هادر نمایشگاه مزبور - را جدی نگرفت همان حرف ها الان به قدری مهم هستند که هر سرمایه گذار داخلی و خارجی درگیر در حوزه نفت و نیرو باید آنها را بداند و خود را با آن هماهنگ سازد. شاید این نکته یکی از بزرگترین نقاط ضعف مدیران ارشد وزارت نفت دولت هشتم بود که به صدای مستعدین روش های حاکم بر وزارت نفت اهمیت در خوری قائل نبودند. امید که این نقیصه در دوران ریاست وزیر و مدیران جدید وزارت نفت رفع شود. اما نشانه های فعلی از جمله تحرک برای لغو قراردادالتین هشتم و یازدهم، برخورد قضایی با شرکت نفتی اورینتال اوپل کیش و شعارهای انتخاباتی آقای محمود احمدی نژاد مبنی بر «کوتاه کردن دست مافیای نفتی و شفافیت قراردادها» همه دال بر وجود نامه های برای تغییرات است. در ادامه برای شفاف شدن این برنامه ها در یک گفتگوی تلفنی صریح پاسخ های آقای کمال دانشیار رئیس کمیسیون انرژی مجلس هفتم با خبرنگار ماهنامه جهان انرژی آقای امیر دادگر را آورده ایم تا نه تنها مهر تاییدی بر تغییرات زودهنگام باشد بلکه روند تغییرات در سیاست های حوزه نفت و نیرو نیز تا حدود زیادی روشن شود. بخوانید.

قراردادهایی که منافع ملی در آن لحاظ شده ادامه می یابد و در صورتیکه قراردادی منافع ملی را به طور کامل تامین نکند الحاقیه هایی به آن اضافه می کنیم و یا در نهایت غرامت می پردازیم. در حال حاضر برای ما مشخص شده که سبری A و E به ضرر ملت ما بوده است

بدهیم تا اعتمادسازی صورت بگیرد.
تا الان مشخص شده کدامیک از قراردادها تغییر خواهد کرد؟

قراردادهایی که منافع ملی در آن لحاظ شده ادامه می یابد و در صورتیکه قراردادی منافع ملی را به طور کامل تامین نکند الحاقیه هایی به آن اضافه می کنیم و یا در نهایت غرامت می پردازیم. در حال حاضر برای ما مشخص شده که سبری A و E به ضرر ملت ما بوده است. کارشناسان داخلی گفته بودند که در صورت تزریق آب اعداد داخل قرارداد تحقق پیدا نمی کند. مناسبانه به نظر کارشناسان داخلی بی توجهی صورت گرفته و حتی جریمه ای نیز قرار نداده بودند تا در صورت عدم تحقق قرارداد جریمه دریافت شود.

چطور بر توان داخلی تاکید می کنید در حالی که سال ها توسعه مخازن نفتی و گازی کشور معطل مانده بود؟

این دروغ بزرگی است. ما حدود ۷۰ میدان نفتی داریم که هر کدام ۲ تا ۳ مخزن دارند. پس حدود ۱۵۰ مخزن وجود دارد و حدود ۱۰۰ سال است که از آنها برداشت می کنیم. مگر توسعه مخزن به لحاظ فنی تعریفش چیست؟ تعدادی حفاری است که متخصصین داخلی هر سال ۱۰۰ چاه می زنند. این در حالی است که در طول ۷ سال گذشته و در اجرای قراردادهای بیع متقابل حتی ۱۰۰ چاه حفر نشده است. بعد دیگر توسعه مخازن واحد بهره برداری وجود دارد.

اینگونه برداشت می شود که مجلس نیازی به جذب سرمایه گذاری خارجی احساس نمی کند و موجودی صندوق ذخیره را برای توسعه کشور کافی می داند؟

نه اینگونه نیست. در حال حاضر سالانه حدود ۲۰۰ میلیارد دلار پول در اقتصاد کشور در گردش است که از این میزان ۱۰۰ میلیارد دلار نزد شرکت های دولتی است، ۵۰ میلیارد دلار نزد مردم و ۵۰ میلیارد دلار نزد دولت است که اگر این رقم به تعداد کل جمعیت تقسیم شود سرانه حدود ۲/۵ هزار دلار در سال می شود. برای اینکه بتوانیم رونق اقتصادی ایجاد کنیم باید این میزان به ۴۰۰ میلیارد دلار برسد. در حال حاضر ۵ میلیون بیکار، ۱۰ میلیون نفر زیر خط فقر، ۳۰ میلیارد دلار بدهی و حدود ۵ هزار طرح نیمه تمام در کشور وجود دارد. که این مسائل ریشه حوادثی مثل دوم خرداد ۷۶ و ۳ تیر ۸۴ را رقم می زند.

پس رقم صندوق ذخیره کافی نیست حتماً باید بروکرسی اداری کاهش یابد و موانع را از بین برد. در پالایشگاهها، پتروشیمی، فولاد، راه سازی و سدسازی نیازمند جذب سرمایه گذاری هستیم ولی در طول این سال ها فقط بخش بالادستی نفت مورد توجه قرار گرفته است.

قطعاً اجرای چنین برنامه هایی، تورم را افزایش می دهد؟

سعی خواهیم کرد با افزایش تولید تورم را هدایت کنیم اما در هر حال الگوی ما ایجاد رونق اقتصادی و تلاش برای کنترل تورم خواهد بود.

عموم مردم و تزریق در میادین نفتی مدنظر بوده است؟ الان قراردادهای بزرگی را در زمینه صادرات گاز امضاء کرده اند در حالی که هنوز تزریق به میزان کافی صورت نگرفته است - صنایع انرژی بر هنوز توسعه لازم نیافته است و حتی کمبود داخلی نیز در برخی مواقع وجود دارد. منظورتان این است که در قراردادهای صادرات گاز تجدیدنظر صورت می گیرد؟

بله. اگر هم اجبار بین المللی و سیاسی برای صادرات گاز وجود داشته باشد گاز سایر کشورها را ترانزیت می کنیم. آقای دانشیار فکر نمی کنید گاز فازهای ۶-۷-۸ برای توسعه پارس جنوبی برای تزریق و فازهایی نیز که برای نیازهای داخلی و صادرات در نظر گرفته شده جوابگوی نیازها باشد؟

کل تولیدات گاز کشور ۱۲۵ میلیون مترمکعب است در حالی که مصرف ایران در پیک مصرف حداقل ۴۰۰ میلیون مترمکعب است.

در حال حاضر در زمستان سوخت مایع را به جای گاز استفاده می کنیم که هزینه آن به نرخ بین المللی ۱۰۰ برابر بیشتر از گاز است. در نهایت اگر تمام پروژه های پارس جنوبی ظرف ۱۰ سال آینده به نتیجه برسد ۶۰۰ میلیون مترمکعب گاز تولید خواهد شد در حالی که طبق برآوردها مصرف در ۱۰ سال آینده به یک میلیارد مترمکعب می رسد که باز کسری به چشم می خورد.

فکر نمی کنید با کمی بهینه سازی بتوان حجم عظیمی از گاز را آزاد کرد. برای مثال طبق مطالعات سازمان بهینه سازی مصرف سوخت در صورت بهینه سازی و تعویض بخاری های گازی فعلی نیازی به استفاده از گاز دو فاز پارس جنوبی نیست؟

بحث بهینه سازی جدی است می توان مصرف را کاهش داد. البته در این بخش نیز باید تغییرات ساختاری صورت بگیرد. سازمان بهینه سازی باید از وزارت نفت جدا شود و زیر نظر ریاست جمهوری برود. چون این بحث فقط مربوط به شرکت ملی نفت نیست. وزارت مسکن و صنایع هم نیازمند بهینه سازی هستند از این رو سازمان باید در سطح معاونت رئیس جمهوری مطرح شود.

آقای دانشیار سال ها طول کشید تا با سیاست تنش زدایی با دنیای خارج اعتماد سازی صورت گیرد. فکر نمی کنید تجدیدنظر در قراردادها اعتماد جهانی به ایران را دچار خدشه کند؟

این حرف ها و استدلال ها اشتباه است. مگر در قراردادهای نفتی با کشورها قرارداد بسته ایم؟ بیش از هزاران شرکت در سطح دنیا وجود دارد و ما فقط با حداکثر ۱۰ شرکت قرارداد داشته ایم. اعتماد سازی باید در یک روال دیگری پیگیری شود. در طول ۸ سال گذشته حدود ۵۰ میلیارد دلار قرارداد منعقد شده که ۲۵ میلیارد دلار سود خالص برای شرکت های خارجی به همراه داشته است. از ۲۵ میلیارد دلار مابقی باز ۸۰ درصد صرف خرید کالا و خدمت از آنها شده است یعنی در مجموع ۱۰ درصد در داخل هزینه شده است به عبارت دیگر ۴۵ میلیارد دلار باید